Į LAISVĘ

Nr. 10 — Kaina 20 kap.

LEIDŽIA LIETUVOS AKTYVISTŲ FRONTAS

1941. VII. 4. — Penktadienis

Mūšis prie Baltstogės pralenkia Kutno ir Flandrijos naikinamąsias kautynes

Vokiečių armija visu frontu nuo Juodosios jūros iki Lediniuotojo vandenyno tebepuola besitraukiantį priešą

IŠ FIURERIO VYRIAUSIOSIOS BŪSTINĖS. VII. 3. ELTA. Vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša: Petys į petį vakar vokiečių ir rumunų junginiai Šiaurinėje Moldavijoje peržengė Prutą ir yra prie Dniestro. Tuo būdu jungtinės armijos puola visu frontu nuo Juodosios jūros iki Šiaurės Lediniuotojo vandenyno. Iki šiol, matyti, Sovietų Rusijos kariuomenės vadovybė stengėsi vokiečių puolimą prie sienų atmušti ir pereiti į priešpuolį, tačiau sovietų armijos atsparumas atrodo jau palaužtas. Visame fronte priešas traukiasi. Naikinamasis mūšis į rytus nuo Baltstogės jau yra baigtas. Kaip jau pranešta, jo padariniai yra istoriniai. Gausi rusų kavalerija ir šarvuočių divizijos čia buvo sunaikintos. Pavyzdingai bendradarbiaujant mūsų kariuomenės ir mūsų oro pajėgų junginiams, pasisekimas buvo užtikrintas. Kovoje prieš Didžiąją Britaniją paskutiniąją naktį oro pajėgos nuskandino vieną prekybos laivą, 5.000 tonų talpos. Taip pat buvo bombarduoti pietryčių ir pietvakarių Anglijos uostai. Prie kanalo pakraščio britų kovos lėktuvai mėgino pulti, tačiau buvo atmušti stiprios naikintuvu apsaugos. Čia priešas neteko 15 naikintuvų ir 5 kovos lėktuvų, tuo tarpu mūsų žuvo tik vienas lėktuvas. Paskutiniąją naktį priešas įvairiose šiaurės rytų Vokietijos vietose numetė sprogstamųjų ir padegamųjų bombų, nuo kurių keli asmenys žuvo ir keli buvo sužeisti. Bremene ir Oldenburge pataikyta į gyvenamuosius namus. Naktiniai naikintuvai ir zenitinė artilerija numušė tris britų kovos lėktuvus. Kova prieš britų tiekimo laivus taip pat ir birželio mėn. buvo labai sėkminga. Karo laivai ir oro pajėgos nuskandino priešo prekybos laivų bendros 768.950 tonų talpos. Tiktai povandeniniai laivai nuskandino prekybos laivų bendros 417.450 tonų talpos. Be to, priešas turėjo dar didelių nuostolių, kuriuos padarė minos. Didelis skaičius priešo prekybos laivų buvo taip sunkiai sužaloti, kad jie visiškai arba ilgą laiką nebegalės būti naudojami. Taip pat sėkmingai vyko vokiečių oro pajėgų kova prieš britų oro pajėgas. Vien tiktai nuo birželio 26 d. iki liepos 2 d. buvo numušti 109 britų lėktuvai, iš kurių 56 numušti oro kovose, 24 numušė naktiniai naikintuvai, 22— zenitinė artilerija, 6 — karo laivai, 1 — pėstininkai. Du britų lėktuvai susidūrė virš okupuotųjų sričių ir nukrito. Tuo pat metu kovose prieš Didžiąją Britaniją mes netekome 12 lėktuvų. Kovose Rytų fronte pasižymėjo pulkininkai Bergeris ir Lohmeyeris, vadovavusieji pėstininkų dalims, taip pat vieno pėstininkų pulko majoras Hessas ir vyresnysis leitenantas Baschta. Karo veiksmuose Atlanto vandenyne sėkmingai veikė vienas povandeninis laivas, vadovaujamas vyresniojo leitenanto Poppo.

APIE BALTSTOGĖS MŪŠĮ

BERLYNAS. VII-3. ELTA. Dėl šios dienos kariuomenės vadovybės pranešimo DNB papildomai patyrė, kad, peržvelgus Didžiosios Vokietijos laisvės kovas nuo 1939 metų, mūšis į rytus nuo Baltstogės turi būti vertinamas aukščiau, negu dešimt dienų trukęs mūšis Vislos kilpoje per karo žygį prieš Lenkiją. Tuomet kariuomenės vadovybės pranešime tas mūšis buvo pavadintas „didžiausiu naikinamu visų laikų mūšiu". Dar didesnio masto buvo per karo žygį Vakaruose nuo 1940 metų gegužės 21 iki birželio 4 d. trukęs naikinamas mūšis Flandrijoje ir Artoise. Šis mūšis baigėsi visišku prancūzų šiaurės armijos sumušimu ir padarė sunkiausių nuostolių anglų ekspediciniam korpusui. Šitų rezultatų buvo pasiekta po didelių, sunkių, 15 dienų trukusių mūšių. Tas mūšis kariuomenės vadovybės pranešime buvo apibūdintas, kaip „didžiausias iki šiol naikinamas visų laikų mūšis". Vargiai galima įsivaizduoti, kad galėjo įvykti dar kas didesnio. Vis dėlto, vakardienos pranešimas iš Fiurerio Vyriausiosios Būstinės naikinamą mūšį į rytus nuo Baltstogės pavadino „lemiamu pasaulinės istorinės reikšmės" mūšiu. Įdomus yra santykis tarp belaisvių skaičiaus ir priešo kruvinų nuostolių. Šis santykis yra būdingas dabartiniams mūšiams Rytų fronte. Vertinant per mūšius Rytų fronte padarytus neįsivaizduojamai didelius sunaikinimus ir milžinišką grobį, prieinama išvada, kad, be abejojimo, didelė sovietų panaudotos medžiagos dalis jiems žuvo. Pažymėtinas yra apie 5.800 šarvuočių netekimas, turint galvoje, kad esant palyginti nedideliam sovietų pramonės produktingumui, šį spraga iš viso nebegalės būti pataisyta. Palyginus šį skaičių su sunaikintų ir vokiečių paimtų pabūklų per karo žygį Lenkijoje skaičiumi, konstatuojama, kad dabar pasiekti rezultatai yra beveik dvigubai didesni, negu anie. Tenka vis iš naujo pabrėžti, kad dabartinis karo žygis Rytuose yra kova su žmonių ir medžiagų mase. Ir jei mažesnė skaičiumi vokiečių kariuomenė vis dėlto pasiekia tokių negirdėtų laimėjimų, tai tas įrodo jos pranašumą žmonių ir medžiagų kokybės atžvilgiu. Kovos Rytų fronte, kurios tebepasižymi atkakliu sovietų kariuomenės pasipriešinimu, dabar, tarp kitko, kenčia dėl oro sąlygų. Lvovo srityje buvo net sniego pūgų. Vis dėlto, dešiniajame sparne rumunų ir vengrų daliniai taip pat visą laiką veržiasi į priekį, kaip ir vokiečių kariuomenė kitose fronto dalyse.

Šiaurės sparne vokiečių kariuomenė persikėlė per Dauguvą ir slenka į priekį. Sekasi taip pat suomių puolimai.

Kovos su britų tiekimo laivais birželio mėnesio balansas rodo, kad buvo nuskandinta iš viso 768.950 tonų talpos laivų, dalyvaujant kovose vokiečių karo laivynui ir aviacijai. Jei atsižvelgsime dar į sunkiai kontroliuojamus nuostolius nuo minų ir padarytus nuostolius laivus sužalojant, tai tenka konstatuoti, kad birželio mėn. britų tiekimo laivynas neteko daug tonažo. Apžvelgiant visus anglams padarytus nuostolius, skandinant jų prekybos laivus, konstatuojama, kad nuo 1941 metų pradžios britų prekybos laivyno nuostoliai kiekvieną mėnesį prašoko 700 tūkstančių tonų. 1941 metų balandžio 1 d. iš viso buvo nuskandinta 9.917 tūkstančių tonų. Per paskutinę metų ketvirtį nuskandintų laivų tonažas padidėjo dar 2.516 tūkstančiais tonų, pasiekdamas 12.433 tūkstančių tonų. Kadangi britų laivų statyklų produktingumas žymiai sumažėjo, o, antra vertus, Didžiajai Britanijai pasiekiami pasaulio prekybos laivynai gerokai sumenkėjo, tai nemažėjąs nuskandinimų skaičius vis labiau trukdo Didžiosios Britanijos tiekimo laivininkystę. Ir Sovietų Rusijos įstojimas į karą prieš ašies valstybes nieko nepakeitė, atsižvelgiant į visai nedidelį rusų prekybos laivyną.

BERLYNAS. VII. 3. ELTA. Liepos 2 dieną Baltstogės apylinkėse vokiečių kovos lėktuvai numušė 52 sovietų lėktuvus. Toliau bepuldamos sovietų lėktuvus, vokiečių karinės oro pajėgos sunaikino 97 bolševikų lėktuvus žemėje. Bepuolant sovietų užnugario susisiekimo kelius bei kelių linijas, buvo sunaikinti penki kariuomenės transporto traukiniai ir vienas šarvuotasis traukinys. Ant geležinkelių pylimų ir kitų susisiekimo kelių pilna lavonų ir degančių sunaikintų sunkvežimių likučių.

Griuvus Maskvai, sovietų vyriausybė nutarusi bėgti į Sverdlovską

STALINAS, MOLOTOVAS IR VOROŠILOVAS, ESĄ, RŪPINASI UŽSIENIO PASAIS

NEW YORKAS. VII. 3. ELTA. Amerikos radijo praneša iš Ankaros, kad į Ankarą iš Maskvos atvykę diplomatai sako, jog trečiadienį vakare Stalinas privačiame pasikalbėjime pareiškė, kad jis yra pasiruošęs Sovietų vyriausybės sostinę iš Maskvos perkelti už Uralo, jei vokiečiu kariuomenės daliniai grėstų Maskvai. Jau esą viskas paruošta persikelti už Uralo. Vyriausybė įsikurtų pirmiau Sverdlovske, o jei vėliau būtų reikalas, — Omske.

STOCKHOLMAS. VII. 3. ELTA. Laikraščio „Aftonbladet" Istanbulo korespondentas praneša kilusią iš gerai informuotų sluoksnių versiją, kad Stalinas, Molotovas ir Vorošilovas rūpinasi kelionės vizomis per Iraną, kadangi jie ketiną per Iraną vykti į Indiją arba Egiptą. „Aftonbladet" šią žinią deda šitokia antrašte: „Ar Stalinas savo pasą laikė tvarkoje?"

VISOJE SOVIETŲ SĄJUNGOJE SIAUČIA BOLŠEVIKŲ TERORAS

STOCKHOLMAS. VII.3. ELTA. Vietinių gerai informuotų sluoksnių žiniomis iš Sovietų Sąjungos, tuojau prasidėjus karui, sovietų radijas beveik kasdien kvietė gyventojus parodyti „didžiausią budrumą" ir visus priešsovietinius „įtartinus" asmenis nurodyti valdžios organams. Šis kvietimas Sovietų Sąjungoje sukėlė didelę pranešinėjimų bangą. Kasdien buvo nurodomi tūkstančiai „įtartinų" žmonių. Daugelyje miestų, o ypač Ukrainoje, GPU vykdė masinius suiminėjimus, ir tomis dienomis bolševikų teroras pasiekė aukščiausią laipsnį. Kiekvieną naktį vyksta egzekucijos, o kalėjimai yra kimšte prikimšti.

Kauno Arkivyskupijos vyresnybės pareiškimas per radiją

Brangūs tautiečiai,

Užplūdus sovietų bolševikams mūsų mylimą kraštą, jų slegiama mūsų tauta, nors pati buvo bejėgė pasipriešinti, tačiau vilties Viešpatyje nenustojo. Ji visa šaukėsi dangaus pagalbos. Tiesa, ta turėtoji viltis daugeliui labai susilpnėjo, ypatingai po birželio 14—15 dienų baisių įvykių, kai tūkstančiai tauriausių Lietuvos žmonių buvo netikėtai suimami ir žiauriai tremiami iš savo tėvynės. Žmonės kalbėjo, kad būtų daug geriau sulaukti kad ir baisiausio karo ir po karo audros pasilikti ant pliko lauko, bet kultūringoje santvarkoje, negu gyventi pastogėje, bet bolševikų vergijoje. Beveik visos tautos akys krypo į kaimyninę Vokietiją. Ir iš tikrųjų, išsivadavimo viltis Lietuvai įvyko.

Galingoji Vokietijos kariuomenė sunaikino pas mus įsitvirtinusią bolševikų santvarką, kurioje nebuvo nei proto, nei širdies, kuri buvo pilna visokio melo, visokios apgaulės ir negirdėto žiaurumo.

Tiesa, kad pas mus vos tik kelias dienas trukusių karo veiksmų pasekmėje kraštui teko skaudžiai nukentėti. Bėgdami bolševikai išžudė daug nekaltų žmonių, ne tik vyrų, bet vaikų, moterų, senelių, net gydytojų ir ligonius beslauginančių seselių. Jie sugriovė ir sudegino daug miestų ir kaimų. Buvo pasirengę mus dar baisiau sunaikinti, bet narsiosios Vokietijos armijos ir mūsų patriotinio jaunimo pasiaukojimo dėka jie nespėjo savo žiaurių planų visai įvykdyti. Tačiau šis nekaltas kraujas ir šie medžiaginiai nuostoliai nublanksta prieš tai, ko mes būtume sulaukę, jeigu bolševikų niekas iš mūsų krašto nebūtų išvaręs.

Dabar mūsų tautai atsiveria vėl naujas gyvenimas. Daugiau niekas mūsų nebetrems iš tėvynės, niekas už susipratusio lietuvio vardą mūsų nežudys, mūsų ūkinio gyvenimo niekas negriaus, tikėjimo Lietuvoje daugiau niekas nepersekios. Visi bendromis jėgomis atkursime sugriautus miestus ir ūkius, žinodami, kad iš mūsų jų niekas neatims.

Jei seniau kai kas ir būtų laukęs gerovės iš bolševikų santvarkos, tai visi tie liko skaudžiai apvilti ir apgauti. Visiems reikia laukti ir laukiame gerovės iš Dievo palaimos ir savo darbo. Lietuvos žmonių gyvenimas turi būti taip tvarkomas, ir to sieksime, kad kiekvienas asmuo, kiekviena šeima iš savo teisaus darbo galėtų padoriai gyventi.

Tikinčiajai Lietuvos visuomenei rūpi, kokias teises pas mus turės religija. Visi stengsimės įgyvendinti senai pageidaujamą kultūringai suprastą sąžinės laisvės dėsnį. Tikintieji vėl turės laisvę savo religiją laisvai praktikuoti ir jos mokytis, turėti viešas ir nepersekiojamas religines bendruomenes. Už savo tikėjimo išpažinimą daugiau nebus baudžiamas nei karys, nei tarnautojas, nei darbininkas, nei studentas, nei moksleivis.

Kodėl šiuos visus dalykus paminime? Bolševikų žiaurumas, karo audra ne vieną yra taip skaudžiai palietę, kad kai kurie dar ir dabar gyvena baime, nepajėgdami sugrįžti į normalaus gyvenimo kelią. Šiais priminimais norima visiems pasakyti, kad mūsų tautą slėgęs juodas debesis jau praslinko. Pas mus prasideda naujas gyvenimas, kuriame mes visi galėsime kurti ir niekas mūsų darbo negriaus. Stokime visi į savo darbą dėkingai pasitikėdami mus išlaisvinusios vokiečių kariuomenės ir didžiosios vokiečių tautos kultūrine parama. Vokiečių kariuomenė ir tauta eina vaduoti Europos ir viso pasaulio nuo bolševizmo pavojaus.

Todėl, brangūs tautiečiai, visi imkimės kruopštaus ir vieningo darbo atstatyti bolševikų apiplėštam ir sugriautam mūsų kraštui. Būkime tvirtai įsitikinę, kad mūsų gerovė daugiausia pareina nuo kruopštaus, sąžiningo darbo. Dievo palaima, visų lietuvių meilė visiems lietuviams, visų kruopštus ir drausmingas darbas teves mus į gražią mūsų tėvynės ateitį.

JUOZAS SKVIRECKAS,
arkivyskupas ir metropolitas.

Dr. VINCENTAS BRIZGYS,
Kauno vyskupas pagalbininkas.

Prelatas
KAZIMIERAS ŠAULYS,
Kauno arkivyskupo generalvikaras.

PARYŽIUS. VII. 4. E. Vakar Paryžiaus Notre Dame bažnyčioje įvyko pamaldos už 1940 metų liepos 3 dieną britų įvykdyto ties Oranu buvusių prancūzų karo laivų užpuolimo 1.200 aukų. Valstybės galvą maršalą Petainą atstovavo ambasadorius de Brinonas. Pamaldose taip pat dalyvavo visi tuo metu Paryžiuje buvę ministeriai ir valstybės sekretoriai, o taip pat Paryžiaus policijos viršininkas admirolas Bardas.

Šiurpus vaizdas Baltstogės kovų laukuose

BERLYNAS. VII. 3. ELTA. Dideliame mūšyje Baltstogės srityje sutelkta sovietų armija visiškai sumušta. Platus vieškelis Baltstogė — Gardinas, Gardinas — Volkoviskas per ištisus 70 kilometrų pilnas pamestų šarvuočių ir automašinų. Tarp sudaužytų vežimų pilna gyvulių ir žmonių lavonų. Šimtai pačių sunkiausių tipų šarvuočių vokiečių bombų ir granatų taip sudaužyti, kad atskiros dalys išmėtytos per 50—100 metrų po laukus. Keliuose, kurie išeina iš šio vieškelio, — tas pats vaizdas. Čia buvo sunaikinta ilga vora. Aplinkui išmėtytos lauko virtuvės, žibalo cisternos ir remonto vežimai. Kitose vietose pilna pabūklų ir zenitinės artilerijos patrankų. Vokiečių lėktuvai pabūklus sudaužė ir sunaikino jų komandas. Likę gyvi, paimti į nelaisvę. Tarp šitų griuvėsių slenka ilgos belaisvių voros. Iš sovietų kareivių veidų matyti išgyventa baimė.

BERLYNAS. VII. 3. ELTA. Ne tik triuškinančiais smūgiais prie Baltstogės sumuštoms sovietų armijoms buvo padaryta didžiulių nuostolių tiek kariais tiek ir karo medžiaga, bet taip pat ir kitose Rytų fronto vietose sėkmingai besiveržianti vokiečių kariuomenė sunaikino didžiulius kiekius ginklų ir amunicijos. Toji vokiečių kariuomenės dalis, kuri slenka pirmyn palei Baltijos jūros pakraštį per Pabaltijo kraštų vakarinę dalį, iki liepos 1 dienos paėmė arba sunaikino 631 tanką, 168 lengvąsias bei sunkiąsias patrankas ir 40 lėktuvų. Be to, į vokiečių rankas čia pateko 19 priešlėktuvinių patrankų, 24 prieštankinės patrankos ir 2 šarvuotieji traukiniai.

Iš kalėjimų į laisvę

Sunku suprasti jausmus ir išgyvenimus Kauno kalėjimo polit. kalinių birželio 23 d. rytą, išvydus laisvę.

Po tokio kalėjimo rėžimo, po tokių kančių — štai stovime kalėjimo kieme, su džiaugsmo ašaromis akyse sveikinamės išvydę vos bepažįstamą, išvargintą ir kuris laikas nematytą savo bičiulį. Dangus, tas atviras dangus, kuris buvo mums uždengtas tiek laiko, tik ką patekėjusi saulė, grynas oras, jau laisvoji mūsų tėvynės Lietuvos žemė, ant kurios mes, kaliniai, dabar stovime, nors ir kalėjimo kieme, svaigino išvargusius, išbalusius ir sudžiūvusius politinius kalinius.

Simboliškas laikas. Su tekančia saule dangaus horizonte išeinam į laisvę, išeinam į laisvę tuo laiku, kai teka mūsų brangiajai Lietuvai Laisvės Saulė. Apsvaigę iš to džiaugsmo politiniai kaliniai stoviniuoja dar kalėjimo kieme, tarsi netikėdami tuo didžiu įvykiu, kad yra laisvi, ir tarpusavy šnekučiuojasi, sveikina kits kitą, džiaugsmo ašaras šluostydami. Kiekvieno jų mintyje vien tas didis žodis: „Laisvė, laisvė, laisvė". Kiekvieno mintyje, kraujuje ir širdyje begalinis, žodžiu neišsakomas dėkingumas tiems, kurie atnešė išvadavimą.

Rodos, kiekvienas savo mintyje tik šnibžda: „Laisve, laisve, kokia tu brangi. Tave tik tas gali geriausiai įvertinti, kas jau buvo kartą tavęs netekęs!".

Pagaliau pradėjo ir į gatvę eiti. Pasipylė iš už devynių mūro sienų išbalusių, išvargintų žmonių minia. Kad ir ankstus rytas, bet prie kalėjimo buvo susirinkę būrelis žmonių, daugiausia moterų. Ir čia tuojau pirmas įspūdis: „Štai buv. „laisvoj" Lietuvoj tik ir bepaliko laisvėj daugiausia moterys".

Bet kiek ir moterų bei net vaikų buvo kankinami kalėjime!

Žiūri susirinkusieji šaligatviuose žmonės išeinančius laisvėn politin. kalinius — daugumas jų verkia. Tokį tie kaliniai įspūdį daro: išvargę, išbalę, sudžiūvę, bet akys galingai žaibuoja.

Tikri ir nuoširdūs lietuviai, priėję prie bet kurio išvargusio kalinio, klausinėja, gal jis pinigų neturis, gal jam reikia. Pasiėmę piniginę, siūlo pinigus nepažįstamam kaliniui... Žinia, iš kur gi mes turėsime pinigų, bet kalinys toks nedrąsus ar susijaudinęs visai neskuba paimti poperinio banknoto.

Kiti sveikina politin. kalinius laisvę išvydus. Sveikinamas kalinys nesuvaldo besiveržiančių iš akių džiaugsmo ašarų.

Gražus tai buvo rytas, laimingas rytas Kauno kalėjimo kaliniams, išvydusiems laisvę.

Malonu ir džiugu buvo kaliniams jausti ir tai, kad visuomenė, lietuviškoji visuomenė, rodė didelę simpatiją ir visokią pagalbą politin. kaliniams. O kiek džiaugsmo buvo tiems, kurie jau savo mylimą žmogų susitiko: motina savo jauną išvargintą sūnų, žmona — vyrą, vaikas — tėvą ar motiną... To džiaugsmo vis tiek neaprašysi — jį reikia išgyventi...

Žmonių ir visos visuomenės globa ir simpatija polit. kaliniams vis didėja: ji meta, aukoja pinigų buv. kaliniams globoti, meiliomis akimis palydi susitikę gatvėj nors ir nepažįstamą kovotoją. O buv. kalinį pažinti nesunku.

Taip globojami ir atjaučiami buv. politiniai kaliniai moraliai gerai jaučiasi, o kiti jau dirba tėvynei reikalingą darbą: kovoja su ginklu rankoj su laisvės priešu.

Iš provincijos nerimsta ir užsidegę nori kuo greičiausiai parvažiuoti namo, kad galėtų padėti vaikyti nelemtus likučius, banditiška plėšikaujančius po kaimus.

Lietuvių „tarybiniai" anekdotai

MASKVĄ IR ATGAL

Prie raudonųjų iš Kauno į Maskvą einąs traukinys monotoniškai retai pukšeno:

— Chlėb-chlėb-chlėb-chlėb...

Tas pats traukinys, grįžtąs iš Maskvos Kaunan, jau kitokį taktą mušdavo. Jo judesys smulkus, kaip ir vagonuose vežamos prekės:

— Semečki-semečki-semečki-semečki...

Pasiekęs Kauno stotį, tas pats traukinys su semečkomis storai užtriūbydavo.

— Arbūz!!!

APIE STALINĄ IR KIAULĘ

Siaurajame traukinėly nuo Šiaulių į Biržus važiuoja du jauni vyrukai ir tarp savęs kalbasi. Prieš juos suole sėdi žydas. Pirmasis vyrukas, palinkęs prie antrojo ausies, tyliai klausia:

— Ar tu žinai, koks skirtumas tarp Stalino ir kiaulės?

Nugirdo priešaky sėdėjęs žydas ir grasindamas ėmė rėkti:

— Ui, ką tu pašakei, kokš škirtumas tarp Štalino ir kioilės?!...

Klausęs vyrukas, norėdamas žydu nusikratyti ir kiek sunerimęs, mojuodamas rankomis, išgąstingu balsu žydo pusėn greit sušvokščia:

— Jokio skirtumo! Jokio skirtumo!

Žydas nurimsta, o abu vyrukai laimingai pasiekia Biržus.

MILŽINIŠKAS TANKAS

Susitinka du tarybiniai piliečiai.

— Ar matei milžinišką sovietų tanką su 41 įgulos nariu?

— Ne.

— Ar girdėjai apie jį?

— Ne. O kaip jis atrodo?

— Puikiai! 20 įgulos narių jį traukia, 20 — stumia, o vienas sėdi viduj ir keikiasi.

Tanneris įėjo į Suomijos vyriausybę

HELSINKIS. VII. 4. ELTA. Naujasis Suomijos prekybos ir pramonės ministeris Tanneris, kuris 1940 m., Kremliaus vyriausybei spaudžiant, turėjo iš vyriausybės išeiti, dabar vėl pakviestas į vyriausybės sudėtį. Vakar vakarą Tanneris per Suomijos radiją pasakė kalbą apie Suomijos ir Sovietų Sąjungos santykių eigą. Tanneris tvirtina, kad 1940 m. su sovietais sudarytoji taikos sutartis sovietams buvo tik pauza pasiruošti tolimesniam Suomijos puolimui. Vidaus fronte per komunistinę agitaciją turėjo būti paruošta vėlesnės aneksijos akcija. Maskva turėjo tikslą Suomiją visiškai sunaikinti. Sovietų Sąjunga, kuri savo agitacijoje tvirtino neturinti jokios pretenzijos į svetimas žemes, iš tikrųjų siekė savo grynai imperialistinių tikslų. Sovietų Sąjunga darė viską, kad kiltų karas, stengėsi jį prailginti, kad su laiku pati kariškai pasiruošusi galėtų įsikišti ir išplėsti komunizmą Europoje ir net visame pasaulyje. Baigdamas savo kalbą Tanneris pareiškė, jog Suomijos interesai sutampa su Vokietijos interesais ir, be to, suomiai petys į petį su vokiečiais dabar žygiuoja prieš bolševizmą.

Padėtis Sirijoje

VICHY. VII. 3. ELTA. Padėtis Sirijoje, čia gautomis žiniomis, vėl paaštrėjo. Britų kariuomenė kelis kartus puolė iš rytų. Britai puolė Siriją ir iš šiaurės, kur britų kariuomenė buvo prasiveržusi per vadinamą „anties snapą", norėdama sueiti į sąlytį su prancūzų daliniais. Ir tos britų pajėgos, kurios buvo nukreiptos prieš Palmirą, per 24 paskutines valandas susilaukė pastiprinimų. Į Beirutą tebemėtomos bombos. Priešo lėktuvai, visų pirma, nukreipė ugnį prieš viešbutį, kuriame apsigyveno vyriausiasis komisaras Dentzas. Generolas Dentzas nesužeistas. Čia vis stiprėja įspūdis, kad anglai ypatingai taiko į prancūzų vyriausiąjį komisarą ir tuo tikslu naudojasi gausių šnipų patarnavimu.

Vichy. VII. 4. ELTA. Britų karo pajėgoms užėmus Palmyrą, prancūzų valstybės galva maršalas Petainas pasiuntė Sirijos vyriausiam komisarui generolui Dencui tokią telegramą: „Pasakykite visiems, kurie kovoja greta su jumis, kad visa Prancūzija jautriai stebi jūsų kovą. Aš atiduodu pagarbą drąsiųjų Palmyros gynėjų būriui, kuris tik po 13 atkakliausio pasipriešinimo dienų buvo nugalėtas skaičiumi ir priemonėmis žymiai pranašesnių priešo pajėgų. Jūsų auka pasiliks Prancūzijos stiprumo šaltiniu".

Iš frontų

Vyriausioji Fiurerio būstinė. Fiureris priėmė naikintuvų eskadrilės vadą pulkininką leitenantą Moeldersą ir įteikė jam birželio 22 d. jam suteiktą ąžuolo šakelę su kardais prie Riterio Geležinio Kryžiaus.

BERLYNAS. VII.3. ELTA. Kovose aplink Dubno vienam vokiečių šarvuočių junginiui pavyko sunaikinti 30 sovietų tankų. Vieną dieną anksčiau tas pats vokiečių junginys sunaikino 40 sovietų tankų.

BERLYNAS. VII.3. ELTA. Liepos 2 dieną į rytus nuo Baltstogės vokiečių kovos lėktuvai puolė vieną didelę bolševikų transporto vorą ir bombomis sunaikino daug sunkvežimių su ginklais, amunicija ir skystuoju kuru. Žemai skrisdami, vokiečių lėktuvai atūžė prie tos voros. Buvo numesta vidutinio kalibro bombų į patį jos vidurį. Iškilo aukšti ugnies stulpai. Medinės ir geležinės sunkvežimių bei jų krovinių dalys išlėkė į orą. Vis naujos ir naujos bombos buvo numetamos į vorą. Prie to chaoso prisidėjo dar kulkosvaidžių ugnis ir lėktuvų granatų salvės. Pagaliau iš ilgos transporto voros susidarė ištisas ugnies frontas, ties kuriuo sustojo atsitraukiančios atgal sumuštos bolševikų kariuomenės likučiai. Degą sunkvežimiai užgriozdino kelią. Tuo būdu ištisiems tūkstančiams bolševikų karių teliko tik viena išeitis — pasiduoti.

Barcelonos policija pačiupo raudonąjį žudiką

MADRIDAS. VII. 3. ELTA. Paskutiniomis dienomis Barcelonos policija aptiko tris raudonuosius žudikus, pasižymėjusius pilietinio karo metu. Vienas jų, Perezas, ant savo sąžinės turi nemažiau 90 žmonių gyvybių. Atarazanaso kareivinių užpuolimo metu jis pats nužudė 10 karininkų. Vėliau jis norėjo su savo bendrininkais pasprukti į Pietų Ameriką. Jis buvo prisigrobęs milijonus pezetų. Ypatingamame teisme, paklaustas apie savo nusikaltimus, Perezas pareiškė, esą jis buvęs „liaudies teisingumo vykdytojas". Suimtųjų tarpe yra ir viena moteris, sušaudžiusi daugelį asmenų. Ji vadovavo daugeliui raudonųjų plėšimų žygių.

NUTEISTAS BUVĘS ISPANIJOS PREZIDENTAS ZAMORA

MADRIDAS. VII. 4. ELTA. Ispanijos vyriausybės žinios skelbia, kad teismo rūmai nuteisė buvusį Ispanijos valstybės prezidentą Alcalą Zamorą už politinius prasikaltimus sumokėti piniginę pabaudą 50 mil. pezetų sumoje, Zamorai atimta Ispanijos pilietybė ir 15 metų jam draudžiama gyventi Ispanijoje. Alcala Zamora nuo 1931-36 m. buvo Ispanijos valstybės prezidentas. Liaudies fronto vyriausybė jį pakeitė Azana.

MADRIDAS. VII-3. E. Iš Valencijos provincijos į Valencijos miestą atvyko daugiau kaip 1000 savanorių į „mėlynąją diviziją". Jie perėjo miesto gatvėmis dainuodami Ispanijos, Vokietijos ir Italijos himnus. Savanorių telkimo biuruose savanorių skaičius yra toks didelis, kad kai kur priseidavo juos priimti burtų keliu.

MADRIDAS. VII-3. E. DNB praneša, kad Portugalijos ministeris pirmininkas ir užsienių reikalų ministeris Salazaras ir Ispanijos ambasadorius Lisabonoje Nicolas Franco pasirašė Ispanijos Portugalijos prekybos ir mokėjimų sutartį. Šia sutartimi Ispanija gaus iš Portugalijos kolonijų palmių alyvą, cinką, kukurūzus ir kitokius produktus. Portugalija Ispaniją finansuosianti.

New Yorkas, VII. 3. E. „Associated Press" praneša, kad į Londoną atvyko naujasis Kinijos ambasadorius Wellington Koo.

LISABONA. VII-2. E. Portugalijos užsienių reikalų ministerija praneša, kad antradienį tarp Portugalijos ir Ispanijos buvo pasirašyta prekybos sutartis.

Nuskandinti Britų laivai

New Yorkas. VII. 3. ELTA. New Yorko laivininkystės bendrovių sluoksniuose kalbama, kad britų prekybinis laivas „Pointlobos" (4802 brt.) kelyje iš Los Anželos į Grenlandiją buvo paskandintas su Jungtinių Valstybių siunčiamais lėktuvais. Taip pat buvęs nuskandintas britų laivas „Cairocity" (4792 brt.), vežęs britų kariuomenės dalinius Viduržemio jūroje. Graikų laivas „Pointeclax" (4839 brt.) smarkiai sužalotas ir yra atvykęs į Aleksandriją taisytis. Šis laivas pirmiau priklausė Jungtinėms Valstybėms ir vadinosi „Sa. Perkins".

Baisiojo siaubo paskutinės dienos

Žemė buvo ištroškusi lietaus. Pavasaris vėlyvas, šaltas ir sausas. Visų veidai rūpestingi. Rytojus nežinomas, baugus. Skurdas, badas ėmė belstis į dar nesenai buvusio sotaus lietuvio duris. Rodos, ir pats dangus susitarė su Rusijos Atila. Vienas žudo žmones, naikina turtą, o dangus atima paskutinę viltį. O vis dėl to tai dar nebuvo visa, ką XX amžiaus Atila iš Kremliaus ruošė lietuvių sūnums...

Pagaliau dangus ištiesė palaimos ranką. Ant laukų pabiro lietaus lašai. Žemės želmenys sužaliavo. Žmonių veidai vis tiek pasiliko neramūs. Dar daugiau. Nuaidėjo klaikus verksmas per visą Lietuvos žemę. Baimė sukaustė visus: nuo senelio iki mažamečio vaiko. Rusijos Atila užsigeidė mūsų sunaikinimo. Baisi, kruvina ranka su žudančiu kalaviju buvo ištiesta.

Kai žmonės po dienos rūpesčių sumerkė savo akis, po švininės nakties prieblanda, po sunkiu nakties rūku sujudo tamsūs šešėliai. Jie slinko, dundėjo gatvėmis, beldėsi į namus. Kur tik jie žengė, ten ašaros ir aukos. Štai beldžiasi į vienas, į kitas duris. Šešėliai su žibintais puola, virsta, tempia pusnuoges aukas.

Antai kalne pakrypęs namelis. Tikriausiai ten gyvena varginga šeima. Ne. Čia sena motina turi devyniolikmetį sūnų. Ji kasdien, kai jis išeina ir ateina, žvelgia į jo mėlynas akis, gelsvus plaukus, stiprų, petingą stuomenį. Jam išėjus, jos akyse vis stovi sūnaus paveikslas. Užsivėrus durims, jos lūpos šnabžda maldos žodžius. Ji meldžiasi, žegnoja, kad Aukščiausias laimintų jos vienturčio sūnaus žingsnius.

Dabar ji mato į prarają pravertas duris, mato išvedant į tamsą jos sūnų ir aiškiai žino, kad daugiau jo šiame gyvenime nebematys. Tik vienas jo paveikslas pasiliks jos akyse...

Bet ar ji viena tokia nelaiminga? Ji išsigąsta. Už gretimų durų toks pat triukšmas. Suklinka mažas, vos pusės metų vaikutis. Motina aimanuoja. Girdisi sunkūs žingsniai, atsiveria durys ir jie išeina į tą pačią tamsią prarają...

Pamažu ima aušti rytas. Pro rūkus, pro debesis veržiasi dienos šviesa. Prie kiekvieno gatvės kampo, prie kiekvienos kryžkelės stovi sunkvežimis. Jis pilnas verkiančių moterų, vaikų. Vyrai susimastę. Jų akys veltui klaikiai dairosi iš kur nors pagalbos. Jos nėra.

Budeliai siaučia. Jie sušilę. Jie jau nuvargę nuo žmonių šienapiūtės. Jų širdis šiandien daug žiauresnė ir už Atilos, ir už Tamerlano, ir už Nerono, ir už viso pasaulio istorijoj žinomas kiečiausias širdis.

Užmiestyje, kur išsidriekę už Žaliakalnio gražūs laukai, žaliuoja medžiai, pievos, vienišos sodybos pasklidusios po laukus — ir čia budeliai suranda kelią. Vaikai, moterys jau rusiškoj motorinėj „kibitkoj", bet sena, žilo motina laiko apglėbusi savo sūnų. Žiauri ranka ją bloškia prie žemės. Aplinkui stovinčių žmonių akis drėkina ašaros. Budelių širdis bijo susigraudinti nekaltomis ašaromis. Jis šaukia ištiesęs šautuvą:

— Jus visus, visus iki vieno išvešime į Sibirą!..

Sudunda ir traukiniai. Žemaičiuos, Aukštaičiuos, Dzūkuos ir Zanavykuos tas pats moterų klyksmas, tas pats Atilos siautimas. Motinos širdis, kuri taip moka mylėti savo kūdikius ir aukoti jiems visas savo jėgas — net gyvybę, — neišlaiko. O gal didis, gilūs ateities nujautimas prabyla jos sieloje?.. Ji savo keturių mėnesių kūdikį meta iš vagono ant grindinio, sušukdama:

— Mirk, vaikeli! Čia tavo gimta žemė. Ji priglaus tave, o tu su angelais nuskrisi ten, kur mėlynas dangus. Tau nereiks benešti kieto vargo, kokį reikėtų pergyventi, jei tu išliktum gyvas ir būtum amžinas vergas. Amžina našta slėgtų tavo pečius. Tavo vaikystės ir jaunystės dienos nebūtų daugiau vertinamos, kaip arklio ar asilo...

Apstoję žmonės spėja sugriebti kūdikį ir grąžina jį vėl motinai. Bet kažin, jei vaikelis nenumirs iš alkio ir vargo, ar mylinti motinos širdis nevilties skausme nepasmaugs jį savo ranka?..

— O, žiūrėkite, — kalba žmonės, — ten moteris eina. Ji tik trys dienos po gimdymo. O ši tikrai kelionėje į Sibirą turės gimdyti...

Pro traukinio langą iškyla juoda su baltu kryžium vėliava. Ji, traukiniui dundant, plazda per žaliuojančius Lietuvos laukus. Ji neša baisų gandą, bet tai teisingas simbolis: mirtis skrenda per Lietuvos šalį, plačiai išskėtusi savo sparnus. Aukų kaulai bus išbarstyti tolimose Rusijos taigose.

Tris dienas siaučia budeliai. Namai ištuštėjo, žmonės išsislapstė. Tik moterų šauksmas vis dar aidi ir šaukia dangaus keršto.

Tuo tarpu pavargę budeliai sėdi prie putotų alaus, vyno taurių. Jiems skamba linksma muzika. Jie ramūs, be susijaudinimo šnekučiuojasi, tartum gražiai užbaigę sėkmingos šienapiūtės darbą.

Žydukas kumpa nosimi su pasididžiavimu giriasi, kad jis galėjęs miegoti tik dvi, tris valandas paroje. Jam nebuvę laisvo laiko. Reikėję sudaryti sąrašus, nurodinėti žmones. Turėjęs sušilti. Dabar jam malonu vėsinti ištroškusį liežuvį. Jo sąžinė tyli. Veidas ramus. Tik akys plėšrios, it vanago ar kalnų aro, kuris, išskėtęs nagus, laukia naujos aukos.

Žaliam Panemunės pušyne žydas pakelia savo dirigentišką lazdelę, suskamba džazas ir sukasi pora už poros. Čekistai — žydai, išgamos lietuviai, gatvės moterys ir žydės ūžia, it bitės. Veidai iškreiptai šypsosi. Pailsę vėl siurbia alų, degtinę, godžiai ėda atplėštą iš lietuvio riebesnį kąsnį...

Taip. Jiems reikia poilsio, nes tuoj jie mano pradėti naują žmonių medžioklę, jų manymu, dar didesnę. Visa, kas lietuviška, kas kilnu ir gera, turi būti iššluota iš Lietuvos žemės. Bet nuodėmių taurė jau sklinda. Dar vienas lašas — ir ji išsilies.

Tikrai krinta skausmo, kančių ir kraujo sumišęs lašas, sugaudžia, sudunda žemė, ir Visažinantis taria:

— Gana, gana! Dabar jūs duosite savo darbų apyskaitą.

Tiesa atėjo į mūsų žemę. Tamsos šešėliai, pasitraukite iš lietuviškosios žemės, iš viso pasaulio. Išsibraukite save ir iš gyvenimo dienų skaičiaus...

Išvaduotajai žemei

Rodos, taip neseniai, mano mylima žeme,
Tave niekino, skriaudė dievai svetimi,
O dabar tavo pievos išlaisvintos, ramios, —
Būsi, tėviške, amžiais laisva ir rami.

Prispaudėjų gauja užkeiktoji pražuvo
Ir negrįš vėl pavergti daugiau niekados;
Paskutiniai nutils mano žemėje šūviai,
Ir prie naujojo kapo baigs sesės raudot.

Puoškis vėliavom vėl, išsilaisvinęs krašte,
Skrisk, dainele, žaliais vasarojais laisva; —
Tavo sūnūs jauni ėjo laisvės parnešti
Ir išrašė krauju ant rasų: L i e t u v a.

Naujos eilės palinkusių kryžių išaugo
Ten ant Nemuno kranto, toli prie Neries.
Nesutiksiu daugiau savo mylimo draugo,
Ir tėvynei sūnų daug oi daug nesugrįš.

Mes tikėjom tavim, iškankinta tėvyne,
Laukėm žygio brangaus iš Naujų Vakarų, —
Tad išeisim linksmi, tavo garbę apgynę,
Išvaduoti tautų naujo Kryžiaus Karu.

Puoškis vėliavom vėl, išsilaisvinus žeme,
Nebegrįš niekados tavęs skriaust svetimi. —
Žydi pievos, laukai, išsilaisvinę, ramūs, —
Būsi tėviške amžiais laisva ir rami.

Melas ir tikrovė

KO VERTA ANGLŲ PROPAGANDA, KURI DABAR ŠAUKIA, KAD SOVIETŲ SĄJUNGA NĖRA PRIEŠINGA BAŽNYČIAI

BERLYNAS. VII. 3. ELTA. Ryšium su anglų propaganda, kad Sovietų Sąjunga nėra priešinga bažnyčiai, laikraštis „Angriff" primena šiuos faktus: Dar 1930 metais Stalinas užsienių darbininkų delegacijai formulavo kaip bolševizmo programos punktą „visišką reakcinės dvasiškijos sunaikinimą". Tai reiškia 295.000 dvasiškių pašalinimą. Šitą skaičių 1938 m. gruodžio mėn. pateikė oficialus sovietų „bedievių sąjungos" organas. Šis pašalinimas buvo visiškai užtikrintas. Nebuvo pasitenkinta tiktai tikėjimo apaštalų sušaudymu arba pakorimu. Buvo panaudota daug specialių priemonių. Pavyzdžiui, Viatkos vyskupas buvo bolševikų ant baslio pasmeigtas. Archangelsko arkivyskupas buvo kalėjime nukankintas, Rostovo arkivykupas Aleksandras ir Ekaterinoslavo arkivyskupas Agapitas kalėjime mirė badu. Daugelyje vietų kunigai žiemą būdavo ištraukiami iš lovų ir per didžiausius speigus šaltu vandeniu apipilami ir taip paliekami stovėti, kol sušaldavo. Kiti buvo gyvi palaidoti, sužaloti, sukapoti arba kitais gyvuliškais būdais sumušti. Bažnyčios ir katedros apverstos į kalėjimus ir į revoliucijos muziejus. 3.000 Maskvos bažnyčių ir katedrų „proletarinės revoliucijos" įsakymu buvo apiplėšta. Tai yra faktai, pastebi „Angriff". O Londono radijas praneša, kad sovietų bažnyčios prašo Dievo palaiminimo bolševikų laimėjimui.

Kaip užsienis komentuoja Stalino kalbą

ROMA. VII. 3. ELTA. Ryšium su Stalino pasakytąja kalba politiniuose Romos sluoksniuose pastebima, jog yra juokingas dalykas dabartinį Vokietijos žygį prieš Rusiją lyginti su Napoleono karais arba su vokiečių kariuomenės žygiu Didžiajame Kare. Nei Napoleonas, nei kaizeris Wilhelmas II neturėjo nei tankų, nei lėktuvų, kurie taip labai naudojami dabartiniame kare. Tuo tarpu kai tuose karuose rusai vengė kovos, šiame žygyje vokiečių ginkluotosioms pajėgoms pavyko užklupti priešą, pasiruošusį ofenzyvai į Vakarus, ir priversti jį kovoti. Londonas darosi juokingas, pritardamas „bolševikų kryžiaus žygiui už tautų išlaisvinimą".

NEW YORKAS. VII. 2. ELTA. Komentuodami Stalino per radiją pasakytą kalbą, New Yorko pietiniai laikraščiai jau nebeslepia Sovietų Sąjungos padėties rimtumo. Ir straipsnių antraštėse laikraščiai pažymi, kad pats Stalinas pripažįsta krizės buvimą ir didelius vokiečių kariuomenės laimėjimus.

New York Sun" rašo savo vedamajame, kad Stalino kalba yra didelių nepasisekimų pripažinimas ir kad joje yra aiškių nevilties požymių. Ypač pažymėtinais laikraštis laiko Stalino įspėjimus gandų skleidėjams, dezertyrams ir sabotažininkams. Jei žmonių nuostoliai ir neturėtų Rusijai didelės reikšmės, konstatuoja toliau laikraštis, ginklų, lėktuvų ir panašių dalykų nuostoliai būsią vis dėlto, rimtas dalykas.

MADRIDAS. VII. 3. E. Cordoboje siaučia didelė audra, kuri per dvi valandas užtvindė žemesnėse vietose esančius gyvenamuosius kvartalus. Vėjas išvertė šimtamečius medžius, nudraskė gyvenamųjų namų stogus, o ledas padarė didelių nuostolių laukuose. Dėl audros Almadoje turėjo būti nutraukti piūties darbai.

Vokiečių kariuomenės puolimas sunaikino Stalino planus

Vokiečių spauda apie Stalino pareiškimą

BERLYNAS. VII. 4. ELTA. Dėl Stalino per radiją pasakytos kalbos, kurioje jis tarp ko kito maldavo svetimųjų pagalbos savo tiranijai, „Deutsche Diplomatisch-Politische Korrespondenz" rašo, kad Stalinas savo kalboje dabar pats atidengęs slaptus tikslus, išeinant iš kurių Sovietų Sąjunga bandė tvarkyti savo santykius su Vokietija. Kaip dabar Stalinas pats viešai pripažino, tie pusantrų metų ramaus laikotarpio, kurį jam garantavo su Reichu pasirašytas paktas, teikė galimybių pasiruošti pasaulinės revoliucijos planų interesuose atsiskaityti su Vokietija ir visa Europa. „Korrespondenz" primena planingą Sovietų Sąjungos slinkimą prie Europos branduolio užimant buvusios Lenkijos dalį, aneksuojant Baltijos valstybes, įsigyjant naudingus atramos punktus galutinam Suomijos užėmimui ir pagaliau, užimant Besarabiją ir Bukoviną.

Vienu žodžiu, sako „Korrespondenz", Sovietų Sąjunga buvo užsimojusi patogiu jai momentu pagrobti ir kitas Europos kultūringas šalis. Dėl Stalino pareiškimo, kad Sovietų Sąjunga nenorėjusi paimti į savo rankas iniciatyvą konfliktui, „Korrespondenz" pabrėžia, kad sovietai būtų susiradę patogiu sau momentu priežastį karui pradėti. Šį Sovietų planą aiškiausiai rodo sovietų kariuomenės sutelkimas prie Vokietijos sienos. Tik laiku padarytas vokiečių kariuomenės puolimas sumaišė jų planą. Toks pat nesąžiningumas, kuris charakterizuoja Sovietų Sąjungos pasikėsinimą prieš kultūringas Europos tautas, pasireiškia sovietų valdovų siekimuose, pačių Sovietų Sąjungos gyventojų atžvilgiu. Stalino cinizmas siekiąs taip toli, kad jis reikalaująs sunaikinti viską, kas būtų reikalinga užimtųjų vietų gyventojų būviui užtikrinti. Toliau Stalinas reikalauja savo pavaldinius griebtis iš pasalų partizaninio karo, nors jis geriausiai žino, kad toks karas veda prie jų pačių išnaikinimo. Sovietų Sąjungos valdovų bruožus papildo ir tas faktas, kad Stalinas savo kalbos pabaigoje dėkoja Churchilliui ir Rooseveltui už jų pasiryžimą teikti pagalbą ir prašo jį padėti (ir kam? — bolševizmui!...), „kovoje už tautų nepriklausomybę ir demokratinę laisvę".

ROMA. VII-4. E. Romos spauda rašo, kad dabar vokiečių ir rumunų kariuomenių daliniams perėjus Prutą, visame fronte, nuo Baltosios jūros iki Juodosios jūros žygiuojama pirmyn. Pranešime iš Moldavijos fronto laikraščiai pabrėžia sovietų išvijimą iš Karpatų ir jų panišką bėgimą Dniestro kryptimi. Laikraštis spėja, kad prie Dniestro bolševikai turės didelių nuostolių žmonėmis ir medžiaga.

BUKAREŠTAS. VII-4. E. Vakar dienos vokiečių kariuomenės pranešimas apie vokiečių ir rumunų kariuomenės dalinių peržengimą per Pruto upę buvo paskelbtas ekstra telegramomis ir sukėlė gyventojų tarpe didžiausią entuziazmą. Šiandien rytą išėjusieji laikraščiai tą pranešimą įdėjo pirmoje vietoje ir didelėmis raidėmis. Laikraščiai pabrėžia, kad šiame fronto sparne laukiame tokių pat pasisekimų, kaip ir kituose frontuose.

Bukareštas. VII. 4. E. Ministerio pirmininko pavaduotojas ir užsienių reikalų ministeris profesorius Mihail Antonescus liepos 1 dieną priėmė Italijos, Prancūzijos ir Danijos pasiuntinius.

KRONIKA

PAMALDOS UŽ ŽUVUSIUS VOKIEČIŲ IR LIETUVIŲ KARIUS IR PARTIZANUS

KAUNAS. VII-3. ELTA. Liepos 5 d. 9 val Kauno arkikatedroje bazilikoje bus atlaikytos gedulingos pamaldos už žuvusius kare su bolševikais Lietuvoje vokiečių ir lietuvių karius ir partizanus. Pontifikalines mišias atlaikys J. E. vyskupas V. Brizgys

PALANGOJE STOVYKLAVĘ VAIKAI GRĮŽTA Į KAUNĄ

Palangoje esantiems vaikams, buvusiems pionierių stovykloje, sudarytos geros sąlygos. Jiems globoti sudarytas komitetas iš burmistro p. Baltrūno ir mokytojų. Prie globojimo darbo labai prisideda pašto viršininkas p. Mockus.

Tikslų stovyklavusių skaičių sunku nustatyti, nes buvę stovyklos vadovai neturėjo vaikų sąrašų. Manoma, kad stovyklavo apie 2.400 vaikų. Vakar į Kauną autobusais atvežta 350 vaikų. Anksčiau atgabenta 84, taigi, iš viso — 434. Vežta pradedant mažaisiais. Sergančių vaikų nėra.

Šiandie iš Kauno į Palangą vėl išvažiuoja 3—4 mašinos, kurios parveš nemažą skaičių vaikų. Tomis mašinomis į provinciją važiuoja buvę politiniai kaliniai. Jau išvažiavo apie 150 asmenų.

SURAŠINĖJAMAS PAŠTO, TELEFONO-TELEGRAFO IR RADIJO ĮSTAIGŲ TURTAS

Kai kurios pašto, telefono-telegrafo ir radijo įstaigos dėl vykstančio karo nustojo nemaža turto.

Minėtų įstaigų viršininkai surašinėja smulkius aktus apie likusį turtą nurodydami, koks turtas (inventorius, pinigai, įvairi medžiaga ir kitkas) šiuo metu yra likęs sveikas ir koks sunaikintas.

Akto forma daroma tokia, kaip kad perduodant įstaigą iš vieno asmens kitam.

Aktui surašyti sudaroma komisija mažiausia iš 3 asmenų, į kurių skaičių įeina bent vienas partizanas.

Mažose įstaigose aktus surašinėja ir 2 asmenų komisijos. Aktų surašomi 5 egzemplioriai, kurių po vieną pasiima komisijos nariai, 1 paliekamas įstaigos byloje ir 1, esant galimumui, siunčiamas Pašto Valdybai.

Be to, visų pašto įstaigų viršininkai siunčia Pašto Valdybai esamų įstaigose tarnautojų sąrašus, nurodydami ir jų pareigas.

SUSIRGĘ APKREČIAMOMIS LIGOMIS TURI BŪTI IZOLIUOJAMI

Vesti planingai kovai su apkrečiamomis ligomis ir užkirsti kelią tomis ligomis susirgimams plėstis visi gydytojai įpareigojami neatidėliojant pranešinėti Sveikatos Skyriaus Epidemiologui apie kiekvieną susirgimą arba įtarimą: vidurių, dėmėtąja, grįžtamąja šiltine, paratifu, dezinterija, cholera, maru, lepra, raupais, meningitu epid., difteritu, skarlatina, tymais. Visi minėti arba įtariami susirgimai turi būti būtinai hospitalizuoti.

Pranešime turi būti nurodyta: ligonio pavardė, vardas, amžius, profesija, adresas, diagnozė, kur izoliuotas ir infekcijos šaltinis.

Nepildantieji šio parėdymo bus traukiami atsakomybėn.

Į LAISVĘ

Redakcija — Kaunas, Duonelaičio 24, tel. 21414 ir 20530.

Administracija — Kaunas, Duonelaičio 24, tel. 22430.

Jungt. Valstybių norai Tolimuosiuose Rytuose

TOKIO. VII. 3. ELTA. Laikraštis „Jomiuri Šimbun" svarsto Jungtinių Valstybių poziciją karo su Sovietų Sąjunga akivaizdoje ir pareiškia, kad Jungtinės Valstybės dabar stengiasi Tolimuosiuose Rytuose užbaigti Japonijos blokadą. Laikraštis nurodo faktą, kad Jungtinės Valstybės pasiuntė į Čungkingą lėktuvų ir pilotų, uždarė Panamos kanalą trečiųjų valstybių prekybai ir, pagaliau, mini karinių bazių Midwajo salose ir Trinidade išplėtimą, kas aiškiai nušviečia Jungtinių Valstybių ketinimus Ramiajame vandenyne. „Stebėdami šią padėtį, pareiškia „Jomiuri Šimbun", mes laikome tikslinga savo dėmesį kreipti ne tik į vokiečių rusų karą. Mums svarbiausias klausimas yra, kokie sąmokslai rengiami šito karo priedangoje prieš Japoniją ir jos interesų sritis. Ta prasme reikia suprasti ir Macuokos pareiškimą, kad Japonija su didžiausiu rūpestingumu turi sekti kiekvienos tautos elgesį".

„Tokio Niši Niši" argumentuoja panašiu būdu ir daro išvadą, kad vargiai dabartinius sunkumus galima įveikti pasyvia ir tik visus įvykius stebinančia laikysena. Šis laikraštis pasisako už teigiamą jėgų stiprinimą, pagrįstą ramiu stebėjimu.

Amerika šaukia į kariuomenę 750.000 vyrų

Vašingtonas. VII. 2. ELTA. Visi Jungtinių Amerikos Valstybių vyriškos lyties piliečiai, kuriems iki spalio pabaigos sueina 21 metai amžiaus, turėjo iki vakar dienos užsiregistruoti naujokų ėmimo sąrašuose. Apytikriai turėtų būti įregistruota 750.000 jaunų vyrų. Tuo pat metu naujokų ėmimo komisijos viršininko pavaduotojas generolas Hershey įsakė visiems privalantiems atlikti karinę prievolę, kurie turi daugiau kaip 28 metus amžiaus, įregistravimą atidėti 30 dienų. Tai daroma todėl, kad artimiausiu metu laukiama įsigaliojant naujojo karinės tarnybos įstatymo, kuris, galimas daiktas, apims visus privalančius atlikti karinę tarnybą nuo 21 iki 28 metų amžiaus vyrus, tuo metu, kai senasis įstatymas apėmė visus vyrus iki 35 metų amžiaus.

ANGLAI NEKEIČIA SANTYKIŲ SU SUOMIJA IR ŠVEDIJA

AMSTERDAMAS. VII-2. ELTA. Liepos 2 dieną žemuosiuose rūmuose, atsakydamas į paklausimus, Anglijos užsienių reikalų ministeris Edenas pareiškė, kad 1) „diplomatiniai santykiai tarp Didžiosios Britanijos ir Švedijos pasilieka normalūs" ir 2) britų vyriausybė „šiuo metu santykių su Suomija nekeičia". Toliau Edenas pažymėjo, jog Švedijos vyriausybė painformavo Didžiąją Britaniją apie savo nusistatymą praleisti per Švediją vieną vokiečių diviziją. Didžioji Britanija, pasakė Edenas, padariusi Švedijai tam tikrų diplomatinių žygių. Tuo tarpu Edenas neturįs nieko daugiau ko pasakyti.

TOKIO. VII. 3. E. Japonų tauta konflikto su Kinija metu paaukojo daugiau kaip 200.000.000 jenų. Tas aukas sudėjo tiek paskiri asmens, tiek įvairios organizacijos. Jos buvo paskirtos lėktuvams ir šiaip karo medžiagai pirkti.

RADIJO PROGRAMA

Šeštadienis, VII. 5 d.

6,30 Malda; 6,35 Laikas, žinios, 6,50 Koncertas (pl.); 7,00 — Žinios vokiečių kalba; 7,10 Rytinis koncertas (pl.); 7,20—7,45 Kartojimas žinių, pranešimų, tolimesnė dienos programa; 7,45—12,00 Pertrauka; 12,00 Varpų muzika iš Karo muziejaus; 12,05 Laikas, žinios; 12,20 Koncertas (pl.); 12,30 Žinios vokiečių kalba; 12,45—13,00 Informacijos, tolimesnė dienos programa; 13,00—14,00 Pertrauka; 14,00 Žinios vokiečių kalba; 14,15—15,00 Pertrauka; 15,00 Žinios vokiečių kalba; 16,00 — Pranešimai estiškai; 16,15 Pranešimai latviškai; 16,30 Koncertas; 17,00 — Žinios vokiečių kalba; 17,10 Akordeono muzika, groja Čėtkauskas; 17,25 Žinios, pranešimai; 17,40 Ištraukos iš Vagnerio operos „Tanheuzeris" (pl.); 18,00 Iš laikraščių; 18.15 Dainuoja solistė Binkevičiūtė; 18,30 Pučiamųjų orkestro koncertas, dirigentas Jonušas; 19,00 Vokiški pranešimai iš fronto, Vyriausios vokiečių karo vadovybės pranešimai ir žinios; 20,15 Pramoginė muzika; 20,30 Laikas, žinios, pranešimai, programa rytdienai; 20,55 Programos užbaiga.

Dídysis melas blėsta

Jeigu kada pasakosite sovietinio paso neturėjusiam žmogui apie tai, kaip meluojama Sovietų Sąjungoj, jūs nepasakokite visko. Šiaip jus palaikys egzaltuotu bolševizmo priešu, kuris, įsikarščiavęs, ir pats tos pasiilgtosios tiesos centimetrais nematuoja. Mat, bolševikinė propaganda gerokai skiriasi nuo visur užtinkamo paprastojo melo — mendatio vulgaris. Tam melui yra būdingos dvi žymės: rafinuotumas ir cinizmas. Jis rafinuotas užsieniui ir ciniškas saviesiems, rafinuotas masei ir ciniškas šmeižiamajam. Nesvarbu, kad masės piliečių, ar tiksliau — vergų, mato akiplėšišką melą. Svarbu, kad užsieny niekas neįtars, kad šitaip per akis galima būtų meluoti milijonams, ir patikės propagandai. Nesvarbu, kad nebylė auka, ar tai būtų atskiras asmuo, ar grupė, ar net ištisa tauta, įžuliai šmeižiama, šauksis Dangaus keršto; juk Marksas įrodė, kad nėra jokio Dievo ir jokio aukščiau žmogaus pakilusio Teisingumo. Svarbu tai, kad patikės vergų masės, ir jas lengviau bus valdyti ir siurbti.

Štai kodėl Sovietų Sąjungoje su „didžiausiu entuziazmu" 98% rinkikų dalyvauja rinkimuose ir balsuoja už kompartijos kandidatus, alkani darbininkai „su džiaugsmo ašaromis" skolina valstybei vieno mėnesio uždarbį, valstiečiai „prašosi" priimami į kolchozus, buvusieji bendrų kovų dalyviai prisipažįsta išdavę valstybę ir proletariatą ir prašosi sušaudomi. Ginkluotų gaujų okupuotos nepriklausomos ir žydinčios Pabaltijo valstybės „prašėsi" priimamos į skurdo ir prievartos Sąjungą, o „badaujančiai" Lietuvai buvo atsiųsti dideli kiekiai javų ir... arbūzų.

Įžvalgi akis ir pro visą rafinuoto melo tinklą visuomet galėjo įžvelgti tiesos prošvaistes. Juk jeigu kadaise dar nepriklausomame Kaune buvo demonstruojama filma apie nepaprastus sovietinės pedagogikos laimėjimus, auklėjant valkatas vaikus, vad. bezprizornikus, tai sąmoningas žiūrovas turėjo suprasti, kad tik bolševikinė santvarka davė tuos bezprizornikų milijonus. Jei darbo našumą darbininkas gali pakelti ligi 2.500% ir vis dėlto tuo būdu dar jis nepralenkia pav. Vokietijos darbininko, tai kaip tas darbininkas dirbo ligi šiol? O ką pasako mūsų ūkininkui tie nuolatiniai raginimai užsėti laukus ir nuimti derlių? Juk jam toks klausimas iš viso neegzistavo.

Tai buvo tik prošvaistės iš to didžio ir mases akinančio melo. Tačiau šiandien, kada plieninė Didžiosios Vokietijos Vado Adolfo Hitlerio ranka savo nesulaikomoms divizijoms parodė kelią į Rytus, tuo pačiu toji ranka ryžosi nuplėšti visą bolševikinio melo kaukę, ir su kiekvienu smūgiu raudonajam slibinui tas melas blėsta. Europa ir Naujasis Pasaulis mato, kokia pabaisa buvo įsikūrusi mūsų planetoje ir kam ji turi būti dėkinga už to siaubo sunaikinimą. Paskutinioji Stalino kalba kupina nevilties ir pagiežos net saviesiems, kuriuos už pesimizmą ir paniką žadama naikinti be pasigailėjimo, aiškiai užbrėžia didžiojo melo žlugimo metmenis.

Šit, „didžiausias žmonijos genijus" jau nebekalba apie savo „nenugalimąją" armiją. Iš tikrųjų, matyti mūsų žemyne iš trijų armijų beliko nesulaikomoji ir nepavejamoji, o „nenugalimoji" paties Stalino teigimu jau nebeegzistuoja ir sako tokios nė nebuvę pasaulyje. Sunaikinimai, kuriuos raudonasis despotas ragina daryti besitraukiančią kariuomenę rodo, kad šis žmonijos išgama, 20 metų siurbęs rusų kraują, lemiamu momentu kėsinasi visai sunaikinti tą nelaimingą tautą. Bet neabejotinas galas laukia ir Kremliaus vampyrą, kuris vieną kartą atsitiktinai yra pasakęs, geriau pakartojęs, net tiesą esą „melu netoli tenuvažiuosi".

Partizanai ir visa Lietuva

PRIENAI

Karui prasidėjus, Prienų aerodrome sovietai turėjo apie 100 lėktuvų. Atskridę vokiečių bombonešiai daugumą jų žemėje sunaikino. Tie, kurie pakilo ir mėgino aerodromą ginti, vokiečių lėktuvų bematant buvo numušti ir gyventojų akivaizdoje vienas po kito nukrito.

Antrą karo dieną, pirmadienį, gyventojai norėjo kai kur pradėti vėl savo kasdieninius darbus, bet sprogstančios granatos vertė žmones slapstytis. Pasirodė, kad Prienų kai kurias įmones patrankomis apšaudė patys sovietai, iš Prienų kareivinių pradėję dar sekmadienį trauktis. Rusai norėjo sunaikinti plytines ir kitas įmones, bet granatos apnaikino tik sandėlių pastatus. Patsai miestelis mažai tenukentėjo, tik tiltas per Nemuną rusų susprogdintas dar tuo laiku, kada ne visi rusų kariuomenės daliniai buvo pasitraukę.

Miškuose dar ir dabar slapstosi bolševikų likučiai, kurie ūkininkus plėšia ir šaudo. Savivaldybės ir kitokios įstaigos Prienuose vėl veikia, kooperatyvai taip pat. Vėl pradėjo veikti dalis lentpiūvių, paleidžiama taip pat į darbą valstybinė plytinė.

Partizanai pradėjo jau pirmadienį organizuotis. Tuoj pradėjo reikštis ir policija.

RAMYGALA

Ramygalos miestelis (Panevėžio apskr.) karinių įvykių dienomis žymiau nenukentėjo. Keliais, kurie eina į Vadoklius, bėgo labai daug besitraukiančių rusų. Miškuose Ramygalos apylinkėje ir dabar dar slapstosi bolševikų likučiai. Jie šaudo be atodairos žmones, grobia maistą, drabužius. Šiuo metu miškai nuo tų gaivalų valomi. Dabar žmonės patenkinti, nes žino, kad saugiau gyvens.

KETURVALAKIAI

Pasienyje žmonės karą pajuto anksti, sekmadienio rytą, apie 4 val., galingai suūžus lėktuvams. Gi jau apie 7 val. pasienio keliai buvo pilni basų, pakrikusių, išmėčiusių ginklus, besprunkančių raudonarmiečių. Nors Keturvalakiai nuo pasienio yra apie 40 km, tačiau jau priešpiet čia pasirodė šaunūs raiti vokiečių žvalgai. Džiaugsmo apimti gyventojai sutiko juos su gėlėmis ir dovanomis.

Pirmąją karo dieną šioje apylinkėje dar buvo pasirodę ir sovietų lėktuvų, tačiau tuoj pat jų apie 10 buvo numušta.

Jau pražygiavus vokiečių armijai ir praslinkus keletui dienų nuo karo pradžos, iš miškų ėmė lįsti pakrikę, išbadėję raudonarmiečiai. Jie prašė gyventojų maisto ir skundėsi nežiną ką daryti. Patarus pasiduoti, net kamandirai pasibaisėdami pasakojo, kad pasidavimas esąs jokiu būdu negalimas: belaisviams išbadysią akis, piaustysią liežuvius, nosis... Daug vargo padėjo mūsų žmonės, kol išaiškino, kad nieko panašaus nėra. Tik tada miškuose susišaukę apie 14 kamandirų vokiečiams pasidavė.

Apskritai, atrodo, kad karas „budriąją" raudonųjų armiją užklupo labai netikėtai. Net kai kuriuos kamandirus iš lovų pažadino tik bombų sprogimai.

Šiuo metu Keturvalakių apylinkėje gyvenimas jau eina normaliai. Vietos „veikėjai" likviduoti.

Šiauliuose buvo išgelbėta apie 700 moterų ir vyrų

Jie tris dienas išbuvo be maisto ir vandens užkaltuose vagonuose. Daugelis suimtųjų jau buvo mirę

BERLYNAS. VII-3. ELTA. DNB praneša, kad sugniužus pirmosioms sovietų kariuomenės gynymosi linijoms, bolševikai Šiauliuose sustatė traukinį, į kurio vagonus suvarė apie 700 vyrų ir moterų, kad juos išgabentų į Sovietų Rusijos gilumą. Prekiniai vagonai buvo grūste prigrūsti žmonių, langeliai buvo užkalti. Šis traukinys stovėjo Šiaulių stotyje net tris dienas,

bet bolševikai nedavė suimtiesiems nei vandens, nei maisto.

Kai vokiečių kareiviai užėmė Šiaulius, galėjo konstatuoti, kad

daugelis suimtųjų jau yra mirę.

Bolševikai nepasirūpino sanitariniais įrengimais ir dėl to išsiplėtė ligos.

Dėl leidinio apie partizanų veiklą ir bolševikų žiaurumus

LIETUVIAI,

Bolševikų jungas ir teroras Lietuvoje paliko mūsų atmintyje skaudžių ir gilių atsiminimų. Tie atsiminimai turi palikti vaizdžiu dokumentu būsimoms kartoms, kaip mūsų karta brangino laisvę, dėl jos kovojo ir kentėjo. Be to, ko skubiausiai reikia parodyti kultūringajam pasauliui žydiškojo bolševizmo žiaurumus ir jo pavojų civilizacijai ir kultūrai.

Pirmoje eilėje aprašykime partizanų veiksmus prieš bolševikus, tiksliai nurodydami bolševikų ir žydų žiaurumus žudant mūsų partizanus ir civilinius gyventojus. Užsirašinėjant nurodyti aiškiai pavardes, vardus ir gyvenamąsias vietas. Pažymėti kokiose aplinkybėse kas buvo nužudytas. Toji medžiaga turi būti renkama visoje Lietuvoje. Partizanai, šauliai, lietuviai kariai, mokytojai ir visi tie, kurie patys savo akimis matėte bolševikų ir žydų niekšiškus veiksmus, suraskite valandėlę laiko ir skubiai aprašykite. Labai vertinga yra fotografinė medžiaga. Todėl ją rinkite, o kur galite — dar nufotografuokite.

Išvežtųjų šeimos ir politiniai kaliniai, kurie patyrėte bolševikų žiaurumą, rašykite savo atsiminimus. Visa toji medžiaga bus sunaudota leidiniui apie bolševikų ir žydų terorą Lietuvoje. Siųskite ją šiuo adresu: Kaunas, „Į Laisvę" Redakcijai, (Mickevičiaus g. 28) pažymėdami „Leidiniui apie bolševikų terorą".

Kadangi dabar dar nėra pašto ryšio, provincijoje prašome tą medžiagą rinkti ir saugoti, kol bus galima atsiųsti leidinio redakcijai.

Redakcinė Komisija

Rooselvelto kalba

NEW YORKAS. VII. 4. ELTA. Jungtinių Valstybių tautinės šventės proga prezidentas Rooseveltas pasakė per radiją kalbą, kurios įvade pareiškė, kad ir tie Amerikos atstovai, kurie 1776 m. dalyvavo nepriklausomybės paskelbime, ir dabartinėje krizėje laikytų pareiga savo pasikeitimo pagrindus pareikšti. Rooseveltas mano, kad tuomet jau reikalas ėjo dėl didžiojo principo, kad valdžia savo galią iš savo valdomųjų turėtų gauti. Paskutiniaisiais metais gi, tęsė toliau Rooseveltas, atsirado nauja „tiranijos rūšis", kuri užsieniuose 1776 m. pagrindinius principus numetė šalin. Ir Amerikoje ši sąvoka pasidarė grasinanti. Toliau prezidentas polemizavo su „agresoriais" ir „diktatoriais" ir pareiškė, jog smurto viešpatavimas graso sunaikinti žmonių laisvę daugelyje kraštų. DNB pažymi, kad nėra aišku, ar jis šiuo posakiu turi galvoje bolševikų smurto viešpatavimą Sovietų Sąjungoje, kuriai, kaip žinoma, jis savo pagalbą yra pažadėjęs. Toliau prezidentas priminęs, kad naujosios valstybės formos, prieštaraujančios 1776 metų formai, graso ir Amerikai. Dėl to Amerika rimtai stengiasi žemės vakarų pusrutulį ir „jūrų laisvę" apginti. Šiam tikslui Amerikai yra reikalinga ne tik vienybės, bet taip pat spartumo, stropumo ir darbo. Verkšlenimai ir sąbotažas, giliau veikiantieji negu ginybos įmonių sprogdinimas, turi iš krašto išnykti. „Aš iškilmingai pareiškiu, baigė Rooseveltas, visai Jungtinių Valstybių tautai, kad Jungtinės Valstybės niekuomet negalės išlikti laiminga oazė, diktatūrų dykumos apsupta. Todėl mes, amerikonai, vėl prisiekiame skirti kraštui ir vėliavai savo darbą, o jei bus reikalas, ir gyvybę".

NEW YORKAS. VII. 4. ELTA. Iš Manilos pranešama, kad vietinės muitinės įsakė nuodugniai apžiūrėti visus iš Filipinų uostų išplaukiančius japonų laivus. Ši priemonė paaiškinama noru sutrukdyti eksporto kontrolės išvengimą.

Vokietijos ir Italijos ambasadoriai iš Maskvos vyksta į Istambulą

Roma. VII. 4. ELTA. „Stefani" žiniomis iš Istambulo, ten laukiama netrukus atvykstant Vokietijos ir Italijos ambasadorių Maskvoje. Jie pro Isambulą išvyks toliau į savo tėvynės. Taip pat ten laukiama atvykstant Sovietų Sąjungos ambasadorių Berlyne ir Romoje, kurie iš Isambulo toliau keliaus Rusijos kryptimi.

STOCKHOLMAS. VII-3. E. TT praneša, jog kasdien Suomijos pasiuntinybėje Stockholme užsirašo labai daug savanorių, norinčių kovoti prieš sovietus.

DANŲ RAUD. KRYŽIUS PASIUNTĖ VAISTŲ SUOMIJAI

KOPENHAGA. VII. 3. ELTA. Danų Raudonasis Kryžius pranešė, kad Suomijos Raudonajam Kryžiui prašant, rengiasi pasiųsti į Suomiją visokių vaistų ir serumų 100.000 kronų sumai. Taip pat rengiamasi pasiųsti prityrusių danų chirurgų ir šiaip gydytojų. Tam tikras gydytojų skaičius į Suomiją jau išvyko, kiti 50 turi išvykti artimiausiomis savaitėmis.

TOKIO. VII. 4. ELTA. Šiandien priešpiet įvyko ministerių kabineto posėdis, kuriame ministeris pirmininkas Konoė dėl lengvo pobūdžio ligos nedalyvavo. Užsienių reikalų ministeris Macuoka padarė pasaulio politinės padėties apžvalgą ir pranešė apie savo pasikalbėjimus su Vokietijos, Italijos ir Sovietų Sąjungos ambasadoriais. Pasibaigus ministerių kabineto posėdžiui, užsienių reikalų ministeris Macuoka išvyko į imperatoriaus rūmus padaryti pranešimo.

Tokio, VII. 3. E. Slaptoji valstybės taryba šiandien ratifikavo tarp Tokio ir Vichy ryšium su karo paliaubomis tarp Tajo ir Prancūzų Indokinijos sudarytą susitarimą ir protokolą. Taip pat buvo ratifikuota prekybos ir laivininkystės sutartis tarp Prancūzų Indokinijos ir Japonijos. Tarybos posėdžio pabaigoje užsienių reikalų ir karo ministeriai slaptajai tarybai padarė pranešimą apie diplomatinę ir karinę padėtį Europoje.

Ankara, VII. 3. E. Vokiečių ambasadorius von Papenas ir visa vokiečių ambasada ketvirtadienį persikėlė iš Ankaros į Istambul — Therapią, kur jie bus kiekvieną vasarą. Italų ambasada vyksta savaitės pabaigoje.

ŠVEDAI BYLINĖJASI SU AMERIKOS FIRMA

NEW YORKAS. VII-4. ELTA. Švedijos vyriausybė iškėlė, vietinės spaudos žiniomis, „Vultee Air Craft Company" bylą dėl nepristatymo 144 naikintuvų, kuriuos Švedija paskutiniaisiais metais buvo užsakiusi ir jau pusiau apmokėjusi. Minėtoji firma aiškinosi, kad Jungtinių Amerikos Valstybių vyriausybė nedavusi licencijų šiems lėktuvams išvežti. Švedijos vyriausybė savo skunde pabrėžia, kad ji už šiuos lėktuvus jau yra įmokėjusi 4,4 milijonų dolerių ir dėl užsakymo nevykdymo iš Amerikos firmos pusės turės daugiau kaip 7 milijonus dolerių nuostolių.

Anglai apšaudė į jūrą iššokusius vokiečių karius

BERLYNAS. VII. 4. ELTA. DNB iš kompetentingų sluoksnių praneša: Gegužės mėnesio viduryje į šiaurinės Graikijos uostą Kavallą įplaukė vieno graikų motorinio burlaivio gelbėjimo valtis, kurios įgula buvo pergyvenusi šiurpius įvykius. Išgelbėtieji graikų jūrininkai pasakojo, kad jų mažasis žvejų kuteris buvo nuskandintas vieno britų povandeninio laivo. Kai graikų įgulai drauge su graikų keleiviais buvo leista gelbėtis motorinio burlaivio lydimajame laive, vandenyje plaukiojusi vokiečių įgula britų jūrininkų buvo sušaudyta iš kulkosvaidžių. Prieš paskelbsiant iš vokiečių pusės šį įvykį, kuris primena atsitikimus su „King Stephan", „Sara Long" ir „Cossack", graikų motorinio burlaivio kapitonas ir įgula, dalyvaujant neutraliems užsieniečiams, buvo apklausti juos prisaikdinus. Per šį sąžiningą ir nuodugnų apklausimą pasitvirtino, kad britai niekšišku būdu ir žmogaus vardo nevertu žiaurumu padarė nusikaltimą. Neutralieji užsieniečiai per kvotą ir savo pranešimuose su pasišlykštėjimu kalba apie britų niekšišką žmogžudystę. Graikų kapitono ir visų penkių įgulos narių pasirašyti galutiniai parodymai yra tokie: „1941 metų gegužės 20 dieną 12 valandą 35 tonų talpos motorinis burlaivis „Osia Paraskevi", pakeliui iš Lemnoso salos į Kavallą, 20 jūros mylių į šiaurės vakarus nuo Kastrono buvo vieno britų povandeninio laivo iš 1000 metrų atstumo keturiais šūviais virš laivo sustabdytas. Be graikų įgulos šiuo burlaiviu plaukė vienas vokiečių karininkas, vienas puskarininkis ir du eiliniai. Laivas tuoj sustojo ir vienas graikų jūrininkas pradėjo mosuoti balta vėliavėle. Neatsižvelgiant į tai, į vokiečių karininką pradėjo šaudyti iš revolverio nuo per tą laiką greta burlaivio priplaukusio povandeninio laivo bokšto. Vienas britų povandeninio laivo karininkas paragino graikų įgulą persėsti į gelbėjimo valtį. Po to į vokiečių karius buvo nukreiptas kulkosvaidis ir jie buvo priversti pasišalinti nuo denio į patį laivą. Tada povandeninis laivas iš arti pradėjo iš pabūklų apšaudyti burlaivį, kuris tuoj užsidegė ir pradėjo skęsti. Iš dalies degančiom uniformom vokiečių kariai šoko į vandenį, ir ten beplaukiodami buvo tol apšaudomi iš kulkosvaidžių, kol visi žuvo ir nuskendo. Graikų įgula iš 30 metrų atstumo nuo pradžios iki galo buvo šio šiurpaus įvykio liudininku". Vokietija iš šio žiauraus ir nežmoniško britų karo laivyno pasielgimo padarys atitinkamas išvadas.

Paryžius. VII. 3. E. Viename Paryžiaus priemiestyje policija suėmė 5 komunistus, kurie varė komunistinę propagandą ir platino atsišaukimus.

„Žaibo" spaustuvė Kaune, Duonelaičio 24; tel. 26616